

TLAČOVÁ SPRÁVA č. 10/2023

17. február 2023

Elektronicky podpísať a odoslať dovolanie môže aj splnomocnený advokátsky koncipient

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 269/2022 prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorý namietal porušenie svojich základných práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o odmietnutí dovolania.

Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa v civilnom spore. Dovolanie bolo podané tak, že 15. marca 2019 bola z elektronickej schránky advokátky sťažovateľa jej advokátskou koncipientkou odoslaná elektronická správa, ktorú koncipientka podpísala svojim kvalifikovaným elektronickým podpisom. Advokátska koncipientka mala prístup do elektronickej schránky advokátky na základe splnomocnenia, ktoré jej advokátka sťažovateľa udelila na prácu s jej elektronicou schránkou 22. novembra 2018 prostredníctvom stránky slovensko.sk, čo aj preukázala dokumentom „Potvrdenie zastupovania“. Prílohou elektronickej správy z elektronickej schránky advokátky sťažovateľa bolo dovolanie sťažovateľa, ktoré bolo zachytené na hlavičkovom papieri jeho advokátky a bolo elektronicky podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskej koncipientky prostredníctvom stránky slovensko.sk a cez elektronicú schránku advokátky. Prílohou elektronickej správy bolo aj plnomocenstvo sťažovateľa udelené advokátke na podanie dovolania s požadovanou konverziou.

Podľa § 429 Civilného sporového poriadku dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. S poukazom na citované ustanovenie najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa. Najvyšší súd uviedol, že z jeho ustálenej rozhodovacej praxe k otázke osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom vyplýva, že ak dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, ide o neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania s následkom jeho odmietnutia, ak bol dovolateľ o povinnom zastúpení poučený v rozhodnutí odvolacieho súdu (R 78/2018). Ak bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskeho koncipienta, nie je splnená zákonná podmienka spisania a podpísania dovolania advokátom a tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť (R 49/2020).

Podľa ústavného súdu nemožno za ústavne udržateľné považovať právne názory vyjadrené v rozhodnutiach najvyššieho súdu R 78/2018 a R 49/2020, ktoré žiadajú od dovolateľov podpísanie dovolania výlučne advokátom bez možnosti hoc aj výslovného splnomocnenia na podpísanie dovolania advokátskym koncipientom. Nemožno spochybňovať význam formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané v konaní pred súdmi. Tieto obmedzenia a ich výklad však nemôžu neprimeraným spôsobom obmedziť jednotlivca v prístupe k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by právo na prístup k súdu bolo spochybnené vo svojej podstate, a preto sa pri posudzovaní

splnenia formálnych podmienok a náležitostí konania treba vyhnúť prehnanému formalizmu, ktorý by zasahoval do zásad spravodlivého procesu.

Čo sa týka relevancie elektronických podaní, elektronické podanie má rovnaké účinky ako podanie v listinnej podobe, pokiaľ bolo autorizované podľa § 23 ods. 1 zákona o e-Governmente. Možno teda povedať, že pokiaľ bolo elektronické podanie realizované osobou, ktorá bola na podanie a podpísanie tohto podania splnomocnená oprávnením na prístup a disponovanie podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 zákona o e-Governmente, ide o riadne realizované elektronické podanie. Oprávnenie podľa § 13 ods. 4 písm. g) zákona o e-Governmente je tak splnomocnením na prístup a dispozíciu s elektronickou schránkou, ktoré zahŕňa aj právo zástupcu na prijímanie, podpisovanie, odosielanie správ, prípadne na iné úkony, ktoré spadajú do pojmu disponovať elektronickou schránkou. V opačnom prípade by nemalo oprávnenie podľa § 13 ods. 4 zákona o e-Governmente žiadny praktický význam.

V podstate ide o splnomocnenie rovnakého druhu, ako keď advokát splnomocní svojho koncipienta či iného administratívneho zamestnanca na čisto administratívne úkony ako preberanie a otváranie poštových zásielok či ukladanie listinných podaní advokáta do poštových obálok. Keďže ide o úkony skôr administratívno-technické, ide o prirodzený organizačný postup advokáta na výkon advokácie v elektronickej dobe. Výklad najvyššieho súdu je však popretím toho, že elektronická doba sa má spájať s uľahčením komunikačných procesov. Ide o výklad, ktorý formalistickou redukciou popiera nielen dobu, no predovšetkým skutočnú vôľu a so zákonom súladnú vôľu sťažovateľa dať sa pri podaní dovolania zastúpiť advokátom a skutočnú vôľu advokáta v mene sťažovateľa podať dovolanie, ktoré na základe jeho splnomocnenia podpíše a elektronicky odošle jeho koncipient.

Ústavný súd pripomína, že reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivé súdne konanie, preto ústavný súd predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Podrobné odôvodnenie predmetného rozhodnutia ústavného súdu je obsiahnuté v odôvodnení samotného nálezu ústavného súdu č. k. [III. ÚS 269/2022](#) z 12. januára 2023, ktorý je zverejnený na webovom sídle ústavného súdu.

Upozornenie:

Tlačová správa slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti ústavného súdu, nenahrádza rozhodnutie ústavného súdu a nie je preň záväzná.

Dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Ústavný súd Slovenskej republiky.

Viac informácií môže médiám poskytnúť

hovorkyňa Ústavného súdu SR PhDr. Martina Ferencová, PhD.

telefón: 055/7207 295, mobil: +421 918 827 344, e-mail: martina.ferencova@ustavnysud.sk